

Το μετέωρο βήμα του πελαργού

21 Μαΐου 2015

Επισκόπηση

- Καθώς κορυφώνονται οι διαπραγματεύσεις με τους εταίρους χωρίς ευκρινές αποτέλεσμα, το έλλειμμα αξιόπιστης προοπτικής για την πορεία της ελληνικής οικονομίας επιδρά αρνητικά στην οικονομική δραστηριότητα, καθυστερώντας την ανάληψη επενδυτικών πρωτοβουλιών και την απορρόφηση των χιλιάδων ανέργων. Η αναπτυξιακή πολιτική είναι απύσχα στην σημερινή δύσκολη οικονομική συγκυρία και, αν μη τι άλλο, γίνονται προσπάθειες παλινόρθωσης περιορισμών στον ανταγωνισμό και επαναρύθμισης της αγοράς εργασίας, που είναι η καλύτερη συνταγή για το βάθεμα της ύφεσης. Διαμορφώνεται, επίσης, ένα κλίμα υπερφορολόγησης της οικονομίας, καθώς είναι η εύκολη λύση σε κάθε διαρθρωτικό πρόβλημα που δεν αντιμετωπίζεται. Οι ρυθμίσεις των ληξιπρόθεσμων φορολογικών υποχρεώσεων δεν προσφέρουν μόνιμη λύση στην αύξηση του εσόδων του κράτους, ενώ ενδυναμώνουν την ασυλία των μπαταχτσήδων και δικαιώνουν την αδικία σε βάρος των συνεπών φορολογουμένων. Η σχεδιαζόμενη αύξηση (σχεδόν διπλασιασμός) των συντελεστών ΦΠΑ στην τουριστική βιομηχανία της χώρας είναι άφρων ενέργεια και, αν δεν αποφευχθεί, θα οδηγήσει την χώρα σε μεγαλύτερη ύφεση και διόγκωση της ανεργίας.
- Η αγορά ακίνητης περιουσίας βρίσκεται σε τέλμα καθώς απομακρύνεται η προοπτική επαναφοράς του ΕΝΦΙΑ στην σωστή του βάση (μικρή επιβάρυνση ανά ακίνητο χωρίς πρόσθετη φορολογία στις μεγάλες περιουσίες), ιδίως σε μία συγκυρία που είναι αδύνατη η ρευστοποίηση ακινήτων χωρίς τεράστια ζημιά. Οιαδήποτε ελάφρυνση των μικρών, με αντίστοιχη επιβάρυνση των μεγάλων ιδιοκτησιών, θα οδηγήσει σε σημαντική απώλεια εσόδων στερώντας τον προϋπολογισμό από πόρους που δεν είναι δυνατόν να αναπληρωθούν και θα απαιτήσει την δραστική περικοπή δαπανών, με ευκολότερη λύση την οριζόντια περικοπή κοινωνικών δαπανών.
- Η υπερφορολόγηση των συνεπών φορολογουμένων και μάλιστα των καλύτερα αμειβόμενων μισθωτών, οδηγεί σε σμίκρυνση της φορολογικής βάσης που συνεισφέρει το μεγαλύτερο μερίδιο στα φορολογικά έσοδα, σε αδυναμία συλλογής εσόδων καθώς δεν μπορεί να επιβληθεί αντισταθμιστικά μεγαλύτερη φορολόγηση στους οικονομικά ασθενέστερους, σε διόγκωση των αυτοαπασχολούμενων με διευρυμένη δυνατότητα φοροδιαφυγής, και, σε τελευταία ανάλυση, στην φυγή ανθρώπων και επιχειρήσεων στο εξωτερικό. Σύμφωνα με την μελέτη Γιαννίτση-Ζωγραφάκη, μπορεί η μέση φορολογική επιβάρυνση στο 70% των φορολογουμένων με τα χαμηλότερα εισοδήματα να υπερδιπλασιάστηκε μεταξύ 2008 και 2012 και του 10% των φορολογουμένων με τα υψηλότερα εισοδήματα να έμεινε σχεδόν αμετάβλητη, αλλά οι ευπορότεροι (με εισόδημα άνω των €32.694 τον χρόνο) είδαν τον φορολογικό τους συντελεστή (περιλαμβανομένων των φόρων στην ακίνητη περιουσία) να διαμορφώνεται στο 24% του εισοδήματός τους (από 17% το 2008), ενώ οι ασθενέστεροι (με εισόδημα κάτω των €9.395 τον χρόνο) πληρώνουν πλέον με φορολογικό συντελεστή 9,2% έναντι 3,6% το 2008, κυρίως λόγω της επίπτωσης της φορολόγησης της ακίνητης περιουσίας. Η επιδιωκόμενη, συνεπώς, ελάφρυνση των ασθενέστερων με την επαναφορά του αφορολόγητου των €12.000 και την μείωση των συντελεστών του ΕΝΦΙΑ είναι αδιέξοδες πολιτικές που υποσκάπτουν την δημοσιονομική προσαρμογή και υπονομεύουν την εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών της χώρας.

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist
E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +302115006104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor
E: mmitsopoulos@sev.org.gr
T: +302115006157

Θανάσης Πρίντσιπας
Advisor
E: printsipas@sev.org.gr
T: +302115006176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Δείκτες συγκυρίας (ΙΟΒΕ, ΕΛ.ΣΤΑΤ., ΤτΕ, ΕΡΓΑΝΗ)

	Μεταβολή 2015 / 2014	Περίοδος
Οικονομικό κλίμα	↓ 92,7 / 98,2	Απρ15 / Φεβ15
Καταναλωτική εμπιστοσύνη	↓ -40,5 / -30,6	Απρ15 / Φεβ15
% που προβλέπει επιδείνωση της οικ. κατάστασης νοικοκυριών	44% / 33%	Απρ15 / Φεβ15
% που προβλέπει επιδείνωση της οικ. κατάστασης χώρας	44% / 30%	Απρ15 / Φεβ15
% που θεωρεί άπιθανο να αποταμιεύσει	72% / 72%	Απρ15 / Φεβ15
% που προβλέπει αύξηση της ανεργίας	52% / 36%	Απρ15 / Φεβ15
Βιομηχανική παραγωγή	2,3%	Ιαν - Μαρ 15
Μεταποίηση (χωρίς διύλιση πετρελαίου)	4,2%	Ιαν - Μαρ 15
Παραγωγή στις κατασκευές	11,8%	Δ' 3μηνο 14
Κτίρια	-11,0%	Δ' 3μηνο 14
Έργα πολιτικού μηχανικού	29,2%	Δ' 3μηνο 14
Ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα (όγκος σε μ3)	25,4%	Ιαν - Φεβ 15
Λιανικές πωλήσεις (όγκος)	-0,6%	Ιαν - Φεβ 15
Χωρίς καύσιμα και λιπαντικά αυτοκινήτων	0,8%	Ιαν - Φεβ 15
Άδειες κυκλοφορίας αυτοκινήτων	28,5%	Ιαν - Απρ 15
Εξαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα ΕΛΣΤΑΤ	14,0%	Ιαν - Μαρ 15
Ταξιδιωτικό ισοζύγιο - εισπράξεις	12,4%	Ιαν - Φεβ 15
Μεταφορές - εισπράξεις	0%	Ιαν - Φεβ 15
Λοιπές υπηρεσίες - εισπράξεις	11,0%	Ιαν - Φεβ 15
Εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση (ταξιδιώτες)	52,7%	Ιαν - Φεβ 15
Καθαρές προσλήψεις	+ 108.387 άτομα	Ιαν - Απρ 15
Καθαρές προσλήψεις (ετήσια μεταβολή)	+ 6.911 άτομα	Ιαν - Απρ 15
Απασχόληση	+ 13.581 άτομα	Ιαν - Φεβ 15
Απασχόληση (ετήσια μεταβολή)	+ 1.935 άτομα	Ιαν - Φεβ 15
ΑΕΠ (ετήσια μεταβολή)	0,3%	Α' 3μηνο 15
ΑΕΠ (ετήσια μεταβολή)	1,3%	Δ' 3μηνο 14
Ιδιωτική κατανάλωση	1,4%	Δ' 3μηνο 14
Επενδύσεις σε κατοικίες	-53,0%	Δ' 3μηνο 14
Επενδύσεις σε κατασκευές (πλην κατοικιών)	-12,0%	Δ' 3μηνο 14
Επενδύσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό	18,0%	Δ' 3μηνο 14
Εξαγωγές	10,3%	Δ' 3μηνο 14

Έλλειμμα αναπτυξιακής προοπτικής

Ουδέποτε στην σύγχρονη οικονομική ιστορία της χώρας υπήρξε μία τόσο παρατεταμένη περίοδος δυναμικής αστάθειας όσο αυτή που βιώνει η ελληνική οικονομία από τους τελευταίους μήνες του 2014 και μετά. Η χώρα βρίσκεται σε μία απίστευτη περιδίνηση. Η αδυναμία του πολιτικού συστήματος να συνδιαλαγεί δημιουργικά με τους εταίρους μας στην Ευρωζώνη έχει δημιουργήσει ένα ζοφερό κλίμα αβεβαιότητας. Επιχειρήσεις και πολίτες ανησυχούν για το μέλλον της χώρας και βλέπουν τους κόπους μιας ζωής να κινδυνεύουν να εξαλειφθούν. Οι ατέρμονες διαπραγματεύσεις έχουν γίνει πλέον αυτοσκοπός και μονοπωλούν σε μεγάλο βαθμό το κυβερνητικό έργο. Ο χρόνος κυλά αμείλικτα χωρίς να γίνεται ουσιαστική πρόοδος στις διαπραγματεύσεις. Η ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων ανακοινώνεται σχεδόν κάθε εβδομάδα, μόνο και μόνο για να ανανεωθεί η ανακοίνωση την επόμενη εβδομάδα. Αυτήν την εβδομάδα «αποκαλύφθηκε» σχέδιο Γιουνκέρ που μας δίνει μερική χρηματοδότηση, χωρίς όμως να αντιμετωπίζει το χρηματοδοτικό κενό Ιουλίου-Αυγούστου 2015. Η συνεχής διάψευση των προσδοκιών αναζωπυρώνει την αβεβαιότητα, αποδομώντας σταδιακά την αναπτυξιακή δυναμική της ελληνικής οικονομίας, που στο α' τρίμηνο του 2015 εξακολουθεί να παραμένει σχετικά ισχυρή, αν και αναμένεται αποκλιμάκωση λόγω των αρνητικών προσδοκιών που εδραιώνονται πλέον στην οικονομία.

Έτσι, όμως, είναι αδύνατον να πάρει εμπρός η οικονομία. Πέραν της άρσης της αβεβαιότητας, η τόνωση της αναπτυξιακής διαδικασίας απαιτεί ένα πιο φιλικό περιβάλλον για τις επιχειρήσεις και τις επενδύσεις. Ήδη, διαμορφώνονται συνθήκες υπερφορολόγησης που αποθαρρύνουν την οικονομική δραστηριότητα και την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Οι επενδυτές στη σημερινή παγκοσμιοποιημένη οικονομία απαιτούν σταθερούς κανόνες παιχνιδιού και κερδοφορία στα όρια του διεθνούς ανταγωνισμού. Κανένας επενδυτής δεν θα φέρει χρήματα στην Ελλάδα εάν οι προοπτικές κερδοφορίας είναι καλύτερες κάπου αλλού. Καμία επιχείρηση δεν θα επενδύσει εάν δεν μπορεί ούτε καν να υπολογίσει την αναμενόμενη κερδοφορία της επένδυσης επειδή το φορολογικό, νομικό, χωροταξικό, αδειοδοτικό, κλπ. περιβάλλον αλλάζει κάθε λίγο και λιγάκι. Τέλος, κανείς δεν θα αναλάβει επενδυτικές πρωτοβουλίες εάν υπάρχει αβεβαιότητα ως προς την εφαρμογή των κανόνων της ελεύθερης οικονομίας της αγοράς, και σε μια χώρα όπου ενοχοποιείται η ιδιωτική πρωτοβουλία, και μπαίνουν εμπόδια ακόμη και στην λειτουργία ιδιωτικών επιχειρήσεων για πολιτικούς, πελατειακούς λόγους.

Εν τω μεταξύ, η οικονομία παραπαίει.

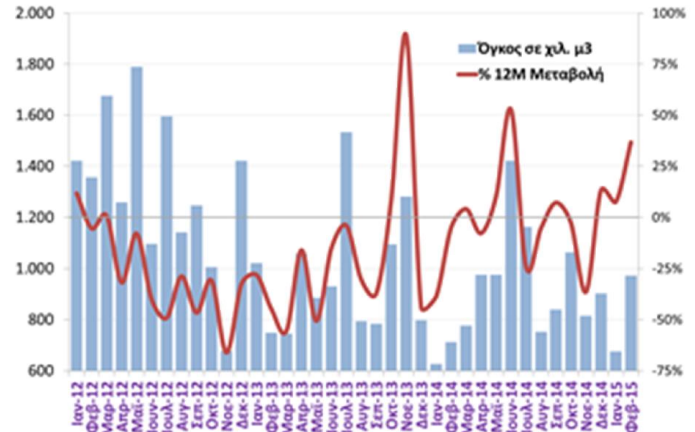
Η βιομηχανία, και οι μεγάλες επιχειρήσεις εν γένει, εξακολουθούν να επιβαρύνονται υπέρμετρα από το υψηλό ενεργειακό κόστος και την παντελή έλλειψη ρευστότητας και εξαγωγικών πιστώσεων, ενώ αντιμετωπίζουν τεράστια γραφειοκρατικά εμπόδια ως προς την εφαρμογή συγχρόνων συστημάτων αδειοδότησης και χωροθέτησης δραστηριοτήτων.

Οι κατασκευές, που κάποτε ήταν οι κινητήριες δυνάμεις της οικονομίας μας, βρίσκονται σε τέλμα, λόγω άστοχης φορολόγησης της ακίνητης περιουσίας, απουσίας αναπτυξιακού νόμου και μείωσης ή μετάθεσης στο μέλλον των δαπανών δημοσίων επενδύσεων για έργα υποδομής.

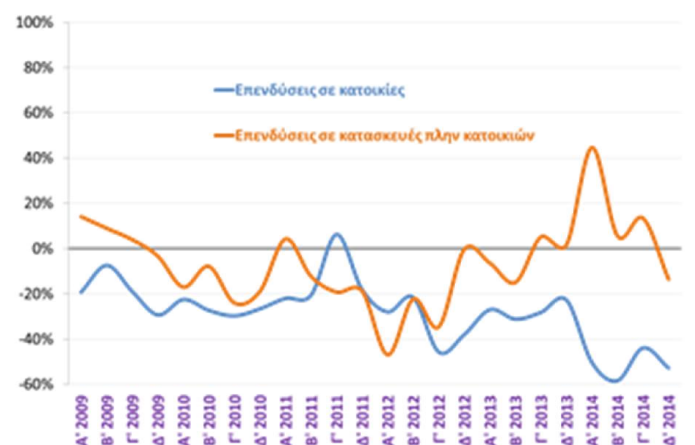
Ο τουρισμός, που λόγω γεωπολιτικών συγκυριών βρίσκεται σε φάση απογείωσης, υφίσταται τις επιπτώσεις της αβεβαιότητας και της νομισματικής αστάθειας στις κρατήσεις από το εξωτερικό, καθώς και των νέων αναμενόμενων φορολογικών επιβαρύνσεων που θα μειώσουν κάθετα την ανταγωνιστικότητα του ελληνικού τουριστικού προϊόντος.

Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί στον τομέα της απελευθέρωσης των περιορισμών που διέπουν την λειτουργία των επαγγελματιών και, εν γένει, στην αποκατάσταση συνθηκών

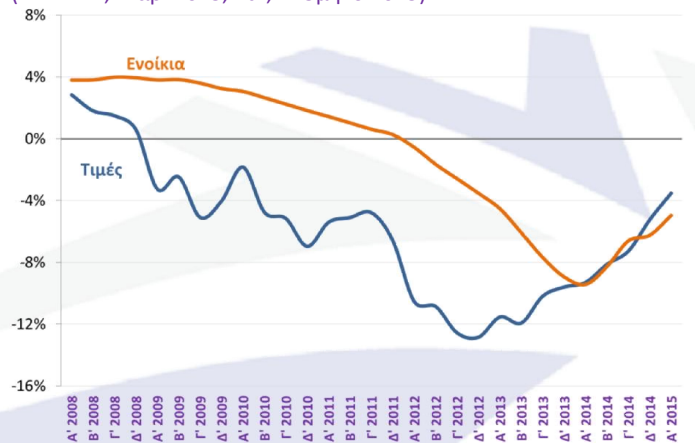
Διάγραμμα 1: Ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα – όγκος που αντιστοιχεί στις εγκριθείσες άδειες (ΕΛ.ΣΤΑΤ., Φεβ. 2015)

Διάγραμμα 2: Επενδύσεις σε κατασκευές (ΕΛ.ΣΤΑΤ., 3μηνιαίοι εθνικοί λογαριασμοί, Δ' 3μηνο 2014)

Διάγραμμα 3: Τιμές – ενοίκια κατοικιών % μεταβολή με αντίστοιχο 3μηνο προηγούμενου έτους (ΕΛ.ΣΤΑΤ., Μαρ. 2015, ΤτΕ, Α' 3μηνο 2015)

ελεύθερου ανταγωνισμού στην αγορά υπηρεσιών, υπάρχουν ακόμη διάσπαρτες στρεβλώσεις στο σύστημα. Οι στρεβλώσεις αυτές αυξάνουν το κόστος των συναλλαγών στην οικονομία, μειώνοντας το επίπεδο οικονομικής ευημερίας επ' ωφελεία των εισοδημάτων διαφόρων ομάδων πίεσης στον πληθυσμό. Υπάρχουν δε πρόσφατες ενδείξεις ότι γίνεται προσπάθεια επανεισαγωγής περιοριστικών πρακτικών που έχουν ήδη απελευθερωθεί, σε μια προσπάθεια αποκατάστασης «αδικιών» απέναντι σε ορισμένες «παραγωγικές» τάξεις.

Επίσης, οι ιδιωτικοποιήσεις ματαιώνονται ή επιβραδύνονται χωρίς να υπάρχει πραγματικό εναλλακτικό σχέδιο για την ανάληψη επενδυτικών πρωτοβουλιών σε μία σειρά από κρίσιμους τομείς της εθνικής οικονομίας, όπως η ενέργεια και οι μεταφορές, αλλά ούτε καν και οι πόροι που απαιτούνται για την χρηματοδότησή τους.

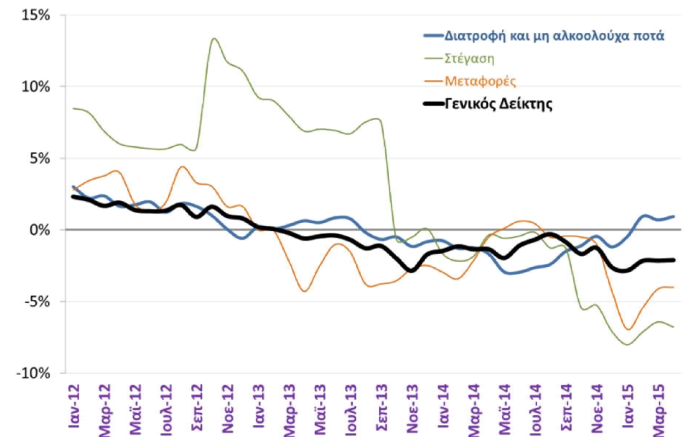
Τέλος, επιχειρείται μια προσπάθεια παλινρόθωσης στρεβλώσεων στις εργασιακές σχέσεις, σε βάρος των χιλιάδων ανθρώπων που παραμένουν άνεργοι και που βλέπουν τις προοπτικές τους για απασχόληση και σταθερό εισόδημα να μειώνονται μέρα με τη μέρα. Η εκθεμελίωση του πλαισίου λειτουργίας της αγοράς εργασίας είναι η καλύτερη συνταγή για ύφεση. Αυξήσεις εισοδημάτων χωρίς αύξηση της παραγωγικότητας δεν εκβιάζονται παρά μόνον σε βάρος της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων, δηλαδή, της κερδοφορίας τους και, κατά συνέπεια, των μελλοντικών τους επενδύσεων.

Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις

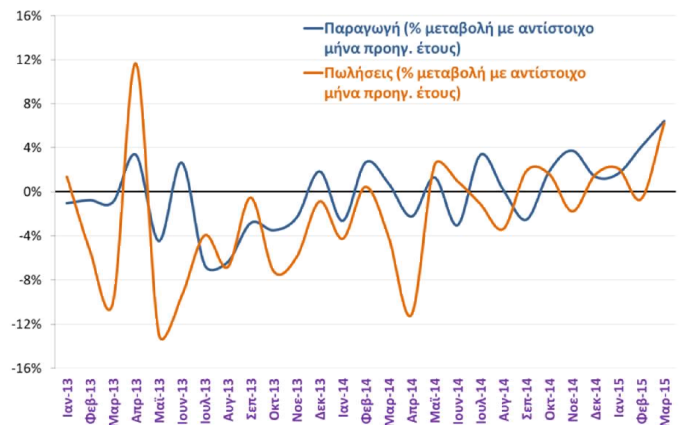
Εξελίξεις αγοράς ακινήτων: Η αγορά ακινήτων έχει πληγεί ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια όχι μόνο από την έλλειψη ρευστότητας που ως αναμενόμενο πιέζει τις τιμές όλων των περιουσιακών στοιχείων και τη σημαντική αύξηση των φόρων κατοχής από το 2010 και μετά. Σημαντική πίεση στην τιμή των ακινήτων έχει δημιουργήσει και η συνεχής αβεβαιότητα γύρω από τις φορολογικές και λοιπές υποχρεώσεις των ιδιοκτητών, αβεβαιότητα που διατηρείται πλέον πέραν της μισής δεκαετίας. Έτσι, τα τελευταία 7 χρόνια έχουν θεσμοθετηθεί, όλες με σημαντικά προβλήματα εφαρμογής ειδικά στην αρχή, αλληπάλληλες παρεμβάσεις για τη νομιμοποίηση χώρων που είχαν οικοδομηθεί κατά υπέρβαση των αδειών, συνεχείς αλλαγές στον τρόπο φορολόγησης της κατοχής ακίνητης περιουσίας (στην αρχή το ΕΤΑΚ έγινε ΦΑΠ με τον αυξημένο συμπληρωματικό φόρο και το 2012 προστέθηκε το ΕΕΤΗΔΕ. Στη συνέχεια ο ΦΑΠ και το ΕΕΤΗΔΕ ενσωματώθηκαν στον ΕΝΦΙΑ), την εισαγωγή του φόρου υπεραξίας και τις επιπλοκές του άρθρου 21 του νέου ΚΦΕ για όσους επιθυμούν να πουλήσουν πάνω από δυο ακίνητα ή μερίδια εντός διετίας. Πέρα από την αντικειμενική επιβάρυνση στους ιδιοκτήτες, οι αξίες συμπιέζονται καθώς οι αλλαγές αυτές καθιστούν τα βάρη μιας ιδιοκτησίας απρόβλεπτα για τον ενδιαφερόμενο αγοραστή. Το αποτέλεσμα είναι ότι θετικές εξελίξεις όπως στη μείωση του κόστους μεταβίβασης και την αναβολή του φόρου υπεραξίας δεν έχουν καταφέρει να τονώσουν την αγορά, αν και από το 2012 η υποχώρηση των τιμών και των ενοικίων εμφανίζει σταδιακή εξασθένιση (Διάγραμμα 3, στοιχεία Απριλίου 2015) και τον Φεβρουάριο 2015 ο όγκος οικοδομικών αδειών εμφάνισε μια σημαντική ανάκαμψη (Διάγραμμα 1).

Η υποχώρηση των τιμών ακινήτων και η για μεγάλο χρονικό διάστημα αδρανοποίηση της αγοράς ακινήτων (λόγω των δυσκολιών στην εφαρμογή του φόρου υπεραξίας για παράδειγμα) έχουν ιδιαίτερη σημασία στην ανατροφοδότηση των υφιστάμενων πιέσεων στην οικονομία. Αυτό συμβαίνει διότι τα ακίνητα αποτελούν στοιχεία ενεργητικού για πολλά νοικοκυριά και επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν στην παρούσα συγκυρία σημαντικά προβλήματα ρευστότητας. Εάν είχαν τη δυνατότητα να ρευστοποιήσουν σε μια μη εξευτελιστική τιμή ορισμένα από αυτά, θα ήταν σε θέση να ανταποκριθούν καλύτερα στις υποχρεώσεις τους ως προς το κράτος και την αγορά. Επιπλέον, η θεσμική

Διάγραμμα 4: Δείκτης Τιμών Καταναλωτή
(ΕΛ.ΣΤΑΤ., Απρ. 2015)

Διάγραμμα 5: Παραγωγή και κύκλος εργασιών στη μεταποίηση (πλην διύλισης πετρελαίου)
(ΕΛ.ΣΤΑΤ., Μαρ. 2015)

Πίνακας 1: Έσοδα από φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων, 2012
(Eurostat 2014, Taxation trends in the EU)

Ός % ΑΕΠ. Στοιχεία 2012.	GR	EU-28
1. Φόροι στην εργασία	14,1%	17,4%
α) Εργαζόμενοι	12,6%	16,0%
Εισφορές και φόροι εργαζόμενου	7,8%	9,1%
Εισφορές εργοδότη	4,8%	6,9%
β) μη εργαζόμενοι	1,6%	1,4%
2. Φόροι στο κεφάλαιο	7,3%	6,7%
α) Εισόδημα (flow) (αποταμιεύσεις /επενδύσεις)	4,9%	4,7%
Επιχειρήσεις	1,1%	2,6%
Νοικοκυριά	1,4%	0,6%
Αυτοαπασχολούμενοι	2,4%	1,4%
β) Πλούτος (stock) (αποταμιεύσεις /επενδύσεις)	2,4%	1,9%
3. Φόροι στην ακίνητη περιουσία	2,1%	1,4%
α) Φόρος κατοχής (π.χ. ΕΕΤΗΔΕ)	1,4%	0,8%
β) Φόρος συναλλαγών	0,7%	0,5%

ανωριμότητα και αστάθεια στην Ελλάδα έχει αποτελέσει για χρόνια σημαντικό εμπόδιο στην ανάπτυξη άλλων μορφών χρηματοδότησης πέρα της τραπεζικής χρηματοδότησης με ενέχυρο ακίνητα. Συνεπώς και οι τράπεζες έχουν ένα ασυνήθιστα υψηλό, σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αριθμό δανείων που έχουν ως ενέχυρο ακίνητα, που σημαίνει ότι η σταθεροποίηση της αγοράς ακινήτων έχει να παίξει κομβικό ρόλο στην εξυγίανση των χαρτοφυλακίων μη κανονικά εξυπηρετούμενων δανείων. Τέλος, η υποχώρηση της κατασκευαστικής δραστηριότητας έχει πλήξει σημαντικά έναν κλάδο που παραδοσιακά στήριζε την εγχώρια οικονομία και απασχόληση. Πλέον, αναλογικά, η απασχόληση του κατασκευαστικού κλάδου έχει υποχωρήσει πολύ κάτω του ευρωπαϊκού μέσου όρου, όπως και οι επενδύσεις σε ακίνητα ως ποσοστό του ΑΕΠ που υποχωρούν σταθερά τα τελευταία χρόνια (Διάγραμμα 2).

Όλα τα παραπάνω συνηγορούν στο ότι μια προσδοκώμενη σταθεροποίηση της αγοράς ακινήτων, στην αρχή με τη μορφή όγκου συναλλαγών αλλά τελικά και με τη μορφή της σταθεροποίησης και ανόδου των τιμών, είναι απαραίτητη για την ανάκαμψη της οικονομίας. Την ώρα που το ζητούμενο είναι η ανάπτυξη της εξωστρεφούς και καινοτόμου επιχειρηματικότητας, η σταθεροποίηση της αγοράς ακινήτων θα δημιουργήσει ένα υγιές οικονομικό υπόβαθρο σε επιχειρήσεις, νοικοκυριά και τράπεζες το οποίο θα διευκολύνει και θα ενδυναμώνει αυτό το είδος επιχειρηματικότητας.

Πληθωρισμός: Συνεχίζεται τον Απρίλιο η υποχώρηση των τιμών που ξεκίνησε από τον Μάρτιο του 2013, με τον δείκτη τιμών καταναλωτή να παρουσιάζει μείωση κατά 2,1% (Διάγραμμα 4). Ο πυρήνας του πληθωρισμού (ΔΤΚ χωρίς διατροφή, ποτά/καπνό και ενέργεια) μειώθηκε κατά 1,6% επιβεβαιώνοντας ότι οι τάσεις αποπληθωρισμού παραμένουν ισχυρές στη χώρα, την ώρα που στην ευρωζώνη οι τάσεις αυτές υποχωρούν, υποβοηθούμενες από την υποχώρηση του ευρώ και τις ενέργειες ενίσχυσης της ρευστότητας από την ΕΚΤ. Αξίζει να αναφερθεί ότι η Ελλάδα είχε τη μεγαλύτερη αρνητική μεταβολή τιμών μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ, ενώ συνολικά στην ευρωζώνη η μεταβολή ήταν μηδενική.

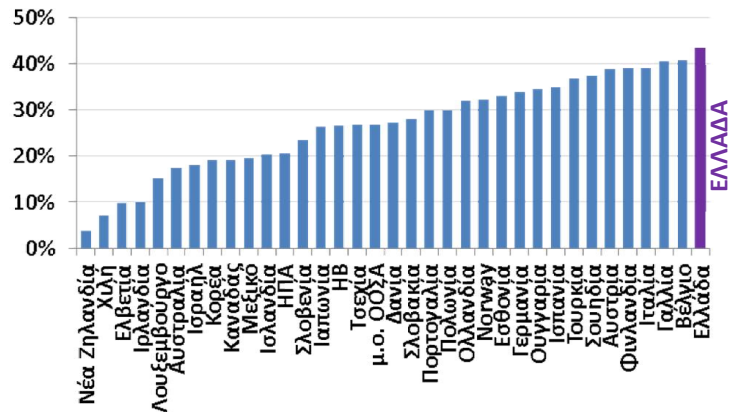
Κύκλος εργασιών στη βιομηχανία: Πτώση κατά 2,9% καταγράφεται τον Μάρτιο (-9,2% το Α΄ 3μηνο) στο δείκτη κύκλου εργασιών στη βιομηχανία, η οποία οφείλεται κυρίως στον κλάδο διύλισης πετρελαίου και δευτερευόντως στον κλάδο ορυχείων - λατομείων. Αν εξαιρεθούν αυτοί οι κλάδοι, ο κύκλος εργασιών στη μεταποίηση (πλην διύλισης πετρελαίου) παρουσιάζει αύξηση κοντά στο 6% τον Μάρτιο (2,5% το Α΄3μηνο) του 2015 (Διάγραμμα 5). Έντονα πτωτικά κινείται ο κύκλος εργασιών στην ένδυση – υπόδηση, στα καύσιμα και την ενέργεια, ενώ θετική μεταβολή καταγράφει ο κλάδος παραγωγής βασικών μετάλλων και τροφίμων.

Ο χάρτης της φορολόγησης του ιδιωτικού τομέα

Η φορολογική πραγματικότητα της χώρας περιγράφεται από την σχετικά υψηλή επιβάρυνση ειδικά των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα με φόρους και ασφαλιστικές εισφορές. Ενδεικτικά, ο ΟΟΣΑ καταγράφει ότι ένας μέσος μισθωτός με δυο παιδιά στη χώρα μας καταβάλλει το υψηλότερο ποσοστό σε φόρους και εισφορές (Διάγραμμα 6), εξέλιξη που είναι και αποτέλεσμα του γεγονότος ότι στη χώρα μας οι απαλλαγές για χαμηλά εισοδήματα δεν εξαρτώνται από την οικογενειακή κατάσταση, όπως συμβαίνει στη συντριπτική πλειοψηφία των άλλων χωρών μελών του ΟΟΣΑ. Επίσης, ένας υψηλόμισθος καταβάλλει φόρους και εισφορές σημαντικά πάνω από το μέσο όρο του ΟΟΣΑ (Διάγραμμα 7) ενώ και οι αντίστοιχοι δείκτες προσδευτικότητας της φορολογικής επιβάρυνσης είναι στη χώρα μας αντίστοιχα υψηλοί. Για δεκαετίες η συγκριτικά χαμηλή, στην πράξη λόγω και της φοροδιαφυγής, επιβάρυνση της αυτοαπασχόλησης έστρεψε ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού στην αυτοαπασχόληση (Διάγραμμα 8). Η κατάσταση αυτή συνολικά δημιούργησε ένα ανταγωνιστικό μειονέκτημα για τη μισθωτή εργασία και ειδικά την καλά αμειβόμενη μισθωτή εργασία, με

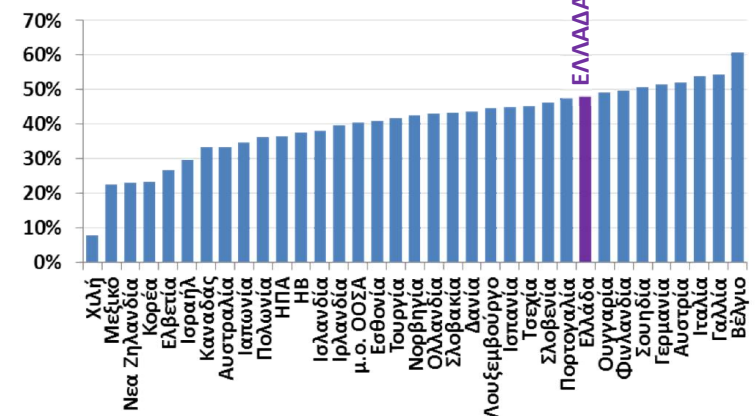
Διάγραμμα 6: Φόροι και εισφορές ως % εισοδήματος, 2014

Οικογένεια με 2 παιδιά και ένα μισθωτό εργαζόμενο στο 100% του μέσου μισθού της χώρας (ΟΟΣΑ, 2014)

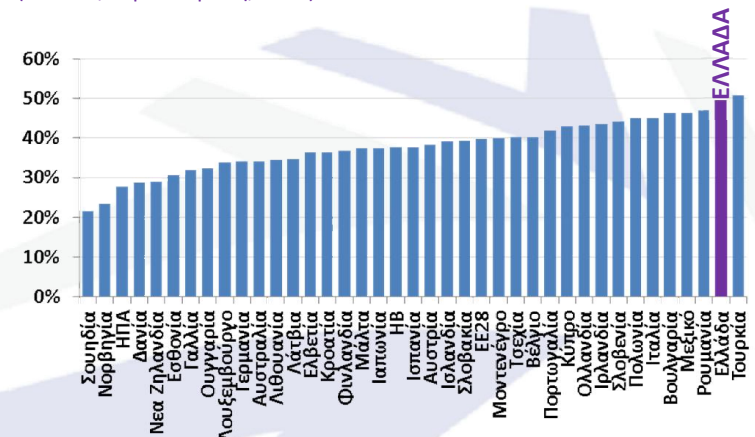
Διάγραμμα 7: Φόροι και εισφορές ως % εισοδήματος, 2014

Μισθωτός με αποδοχές το 167% του μέσου μισθού της χώρας (ΟΟΣΑ, 2014)

Διάγραμμα 8: Αυτοαπασχολούμενοι ως % των μισθωτών, 2014

(AMECO/Ευρ. Επιτροπή, 2014)

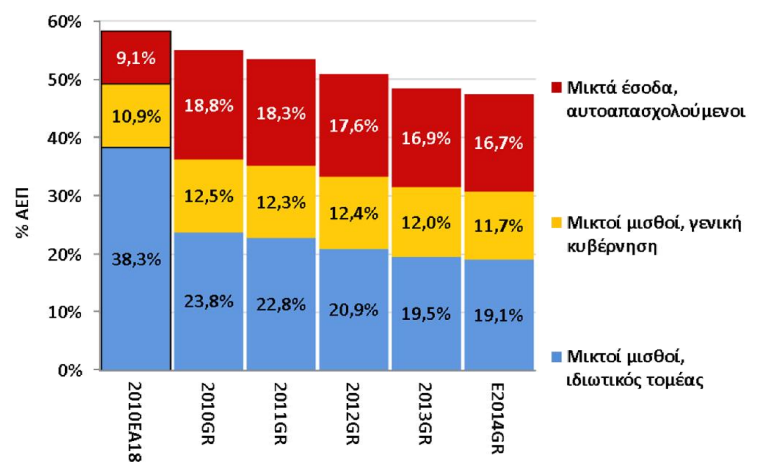

αποτέλεσμα τη συγκράτηση του αριθμού των μισθωτών στον ιδιωτικό τομέα σαν ποσοστό του πληθυσμού σε σύγκριση με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Επιπλέον οδήγησε στην καθήλωση του μέσου μισθού σε χαμηλότερα επίπεδα καθώς ειδικά στα μεσαία εισοδήματα και άνω η επιλογή της αυτοαπασχόλησης ήταν πιο συμφέρουσα. Το αποτέλεσμα είναι η εικόνα που αποτυπώνει ο Πίνακας 1: α) οι μισθωτοί συνεισφέρουν σε φόρους και σαν ποσοστό του ΑΕΠ λίγο κάτω από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο, ενώ οι αυτοαπασχολούμενοι συνεισφέρουν περισσότερους φόρους σαν % του ΑΕΠ από ότι στον μέσο όρο της ΕΕ, β) Αν λάβει κανείς υπόψη όμως ότι οι μισθωτοί είναι σημαντικά λιγότεροι και οι αυτοαπασχολούμενοι σημαντικά περισσότεροι από το μέσο όρο της ΕΕ, προκύπτει ότι η επιβάρυνση ανά μισθωτό είναι υψηλή ενώ ανά αυτοαπασχολούμενο συγκριτικά μικρή. Το Διάγραμμα 9 δείχνει πως τα εισοδήματα των μισθωτών ειδικά του ιδιωτικού τομέα υστερούσαν ήδη το 2010 από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ και πως στα χρόνια της κρίσης υποχώρησαν ακόμα περισσότερο.

Η πρόσφατη [μελέτη των Γιαννίτση και Ζωγραφάκη](#) για την εξέλιξη των φόρων και των εισοδημάτων την περίοδο 2008-2012 καταγράφει, μεταξύ άλλων, επίσης αυτή τη συρρίκνωση των εισοδημάτων από μισθωτή εργασία και ειδικότερα τη σημαντική συρρίκνωση των εισοδημάτων τα οποία αποτελούν τις πιο αποδοτικές πηγές πληρωμής φόρων για το κράτος. Έτσι, τα συνολικά εισοδήματα από μισθούς και αμοιβή εργαζομένων μειώθηκαν, λόγω μειώσεων αποδοχών αλλά και απολύσεων, την περίοδο αυτή κατά -27,4% σε €34,7 δις το 2012. Ειδικά για το 10% των νοικοκυριών με τα μεγαλύτερα εισοδήματα, τα εισοδήματα τους μειώθηκαν σύμφωνα με τη μελέτη αυτή κατά -30,3% (Πίνακας 2). Τα νοικοκυριά αυτά αντιμετώπισαν μια αύξηση του μέσου φορολογικού συντελεστή για φόρους εισοδήματος και κατοχής ακινήτων στο 23,75% των εισοδημάτων τους, από 16,87% το 2008. Όμως, παρά τη μεγάλη αύξηση του συντελεστή, οι εισπράξεις του κράτους από αυτά τα νοικοκυριά με τα ψηλότερα εισοδήματα μειώθηκαν από €7.915 εκ το 2008 σε €7.765 εκ το 2012 λόγω ακριβώς της μεγάλης μείωσης των εισοδημάτων. Αντίστοιχα, για το 70% των νοικοκυριών με τα χαμηλότερα εισοδήματα, σύμφωνα πάντα με τον Πίνακα 2, οι εισπράξεις του κράτους αυξήθηκαν κατά 111% στα €3.17 δις, αντανακλώντας τον συνδυασμό ενός μικρότερου φορολογικού συντελεστή και μιας μικρότερης μείωσης των συνολικών εισοδημάτων προ φόρων κατά «μόνο» -16,8%. Αντίστοιχα, το 50% των νοικοκυριών με τα χαμηλότερα εισοδήματα κατέβαλλαν το 2012 €1,4 δις φόρους εισοδήματος και ακινήτων, οι οποίοι είναι 338% αυξημένοι σε σχέση με το 2008, λόγω κυρίως της αύξησης στους φόρους κατοχής ακινήτων.

Η μελέτη καταγράφει επίσης ότι τα συνολικά εισοδήματα όλων των νοικοκυριών από συντάξεις αυξήθηκαν κατά 12,8% σε €29,1 δις το 2012 σε σχέση με το 2008 και ότι ο αριθμός των νοικοκυριών με εισόδημα από συντάξεις αυξήθηκε κατά 17,4% σε 2.062 χιλιάδες νοικοκυριά. Καταγράφεται έτσι μια επιδείνωση του ισοζυγίου εισοδημάτων ανάμεσα στους μισθωτούς που αποτελούν τους βασικούς τροφοδότες των φορολογικών εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού και των συνταξιούχων που εξαρτώνται από τον κρατικό προϋπολογισμό. Η επιδείνωση αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία στο βαθμό που ήδη το 2010 το ισοζύγιο των εισοδημάτων των βασικών τροφοδοτών του προϋπολογισμού σε φόρους και ασφαλιστικές εισφορές, δηλαδή των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα, με τα εισοδήματα των συνταξιούχων και των δημοσίων υπαλλήλων, βρισκόταν σε μια οριακή ισορροπία (Διάγραμμα 10). Τονίζεται ότι ο μόνος κοινωνικά και οικονομικά βιώσιμος τρόπος βελτίωσης αυτού του ισοζυγίου είναι η σημαντική αύξηση της μισθωτής εργασίας στον ιδιωτικό τομέα και η συνεπακόλουθη σημαντική αύξηση των αντίστοιχων εισοδημάτων.

Διάγραμμα 9: Διάρθρωση εισοδημάτων στην Ελλάδα, % ΑΕΠ (AMECO. 2015)

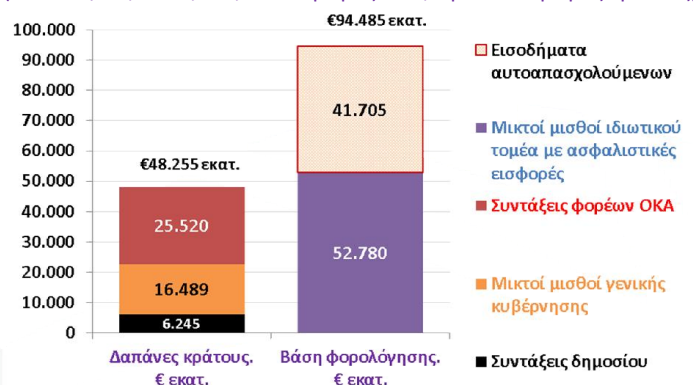

(EA18: ζώνη ευρώ 18. GR: Ελλάδα. Ε εκτίμηση)

Πίνακας 2: Διάρθρωση φόρων και εισοδημάτων, 2012 (Μελέτη Γιαννίτση -Ζωγραφάκη. 2015)

Εισοδήματα ημερολογιακού έτους			
Top 10% (522.702 δηλώσεις)	2008	2012	Μεταβολή
Μέσο εισόδημα	€89.755	€62.549	-30,3%
Μέσος φόρος	€15.142	€14.855	-1,9%
Μέσο διαθ. εισόδημα	€74.612	€47.694	-36,1%
Μέσος φορ. συντελ.	16,87%	23,75%	6,88%
Bottom 70% (3.358.914 δηλώσεις)	2008	2012	Μεταβολή
Μέσο εισόδημα	€ 11.295	€ 9.392	-16,8%
Μέσος φόρος	€ 411	€ 866	110,8%
Μέσο διαθ. εισόδημα	€ 10.884	€ 8.526	-21,7%
Μέσος φορ. συντελ.	3,64%	9,22%	5,59%

Διάγραμμα 10: Διάρθρωση εισοδημάτων στην Ελλάδα, 2010, €δισ (AMECO / ΕΕ, ΓΓΠΣ, ΙΚΑ, Απολογισμός ΟΚΑ, Προϋπολογισμός κράτους)

(Τα στοιχεία της AMECO 2010 (Εθνικών λογαριασμών) για εισοδήματα αυτοαπασχολούμενων και μισθωτών ιδιωτικού τομέα περιέχουν την αξία συνταξιοδοτικών πακέτων και εισφορές εργοδότη. Δεν είναι άμεσα συγκρίσιμα συνεπώς με τα φορολογικά στοιχεία 2008/2012 της μελέτης Γιαννίτση -Ζωγραφάκη)

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

Ενεργητικό € 435 δις 72% συνόλου*	Ίδια κεφάλαια € 58 δις 44% συνόλου*	Πωλήσεις € 77 δις 46% συνόλου*	Προ φόρων κέρδη € 2,4 δις** 44% κερδών***
Εργαζόμενοι 220.000	Μισθοί € 4,6 δις	Ασφαλ. εισφορές € 2 δις	Φόρος επί κερδών € 1,6 δις

* Αθροισμα δημοσιευμένων ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ

** Αθροισμα κερδών και ζημιών όλων των επιχειρήσεων

*** Φορολογητέα κέρδη κερδοφόρων επιχειρήσεων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής.

Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic federation of enterprises

Avenue de Cortenberg 168

B-1000 Bruxelles

T: +32 (02) 231 00 53

F: +32 (02) 280 08 91

E: sevbxl@skynet.be